Syyttäjälaitos **25.2.2022** SY/82/2022

Eduskunta
Lakivaliokunta

U 14/2022 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ympäristönsuojelusta rikosoikeudellisin keinoin ja direktiivin 2008/99/EY korvaamisesta

Asiassa on kysymys Euroopan unionin komission 15.12.2021 antamasta ehdotuksesta uudeksi ympäristörikoksia koskevaksi direktiiviksi.

Syyttäjälaitos suhtautuu direktiiviehdotuksen tavoitteisiin myönteisesti ja jakaa valtioneuvon U-kirjelmässä esittämät näkökannat. Syyttäjälaitos on myös saanut osallistua asian valmisteluun.

Jäsenvaltiot ovat toistaiseksi esittäneet ehdotuksesta vain alustavia kantoja ja neuvottelut ovat vasta alkamassa. Näin ollen direktiiviehdotuksen sisällöstä ei voida vielä päätellä, mihin suuntaan direktiivi olisi kehittymässä.

Haluan kuitenkin ottaa esiin jo tässä vaiheessa muutaman asian.

Ehdotuksen 2 artiklassa on määritelmät ”yleisöstä, jota asia koskee” sekä uhrista, jälkimmäisen osalta viitaten uhridirektiivin määritelmään. Määritelmä yleisöstä, jota asia koskee, on jossain määrin vaikeaselkoinen ja voi osittain olla myös päällekkäinen uhria koskevan määritelmän kanssa. Artiklassa 14 yleisölle, jota asia koskee, varattu oikeus osallistua oikeudenkäyntiin kuulostaa suomalaisen korviin asianomistajalle varatulta oikeudelta.

Ehdotuksen perusteet rangaistuksen lieventämiselle ja koventamiselle saattavat olla ongelmallisia. Suomen lainsäädännössä ei ole

rikoslajispesifejä lieventämis- ja koventamisperusteita, eikä etenemistä tähän suuntaan voi pitää toivottavana.

Direktiiviehdotuksessa on nykylainsäädäntöämme korkeampia rangaistusmaksimeja. On vaikea arvioida, mikä vaikutus rangaistusmaksimien korottamisella olisi. Ympäristörikollisuus on toistaiseksi ollut Suomessa rikollisuuden laji, jossa tuomittavat rangaistukset ovat olleet pikemminkin rangaistusasteikon alapäästä ja syyttäjälaitoksen näkemyksen mukaan epäsuhdassa ympäristörikoksilla aiheutettuun vahinkoon ja niistä saatavaan huomattavaan rahalliseen hyötyyn nähden. Tästä syystä myös joidenkin kansainvälisten oikeusapuinstrumenttien kuten eurooppalaisen pidätysmääräyksen käyttäminen voi olla ongelmallista. Vaikka pidätysmääräyksen antamisen edellyttämä vähintään vuoden enimmäisrangaistus täyttyisikin, on syyttäjän aina ennen pidätysmääräyksen antamista verrattava odotettavissa olevaa seuraamusta asteeseen, jolla käytettävä instrumentti puuttuu kohteena olevan henkilön koskemattomuuteen, ja tämä voi käytännössä estää pidätysmääräyksen antamisen ja johtaa rankaisemattomuuteen.

Apulaisvaltakunnansyyttäjä Jukka Rappe

Valtionsyyttäjä Tuuli Eerolainen

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto

Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888

valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Tuuli Eerolainen
Valtionsyyttäjä
Syyttäjälaitos
tuuli.eerolainen@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Jukka Rappe
Apulaisvaltakunnansyyttäjä
Syyttäjälaitos
jukka.rappe@oikeus.fi